

## Factsheet tegemoetkoming in schade bij geruimde bedrijven

### Wettelijk kader

- In de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren is opgenomen dat houders een tegemoetkoming in de schade ontvangen voor de dieren die geruimd worden.
- In de wet is bepaald dat voor verdachte dieren de waarde in gezonde toestand wordt uitgekeerd. En voor zieke dieren de helft. De praktijk is dat dieren op een besmet bedrijf grotendeels als verdacht aangemerkt moeten worden.
- De tegemoetkoming in schade moet uit het Diergezondheidsfonds (DGF) betaald worden.
- De waarde van de dieren moet door een daartoe aangewezen onafhankelijke deskundige (taxateur) worden vastgesteld.
- De waarde vaststelling moet gebeuren voordat de dieren gedood worden.
- Om de uitkering in schade aan de staatssteun kaders te kunnen laten voldoen moet de marktwaarde van de dieren voor het moment voor doden als uitgangspunt genomen worden.

### Taxatieproces

- De taxateur stelt op basis van aantallen aanwezige verdachte dieren en de waarde per type dier een waarde voor het totaal aanwezige dieren vast.
- Hierbij maakt de taxateur gebruik van een zogenoemde waarde tabel als leidraad. De taxateur mag van de waarde tabel afwijken als daar gegronde redenen en bewijs voor zijn.
- Alleen de waarde van de te doden dieren wordt vastgesteld. Gevolgschade zoals leegstand en omzetting vallen buiten de tegemoetkoming voor de te ruimen dieren.
- Als ijkmoment geldt de eerste screening van de NVWA (het nemen van ambtelijke monsters op het verdachte bedrijf). Dieren die voor die tijd gestorven zijn tellen niet mee.
- De taxateur, NVWA en de houder ondertekenen het taxatierapport. Indien de houder het niet eens is met de waardebeoordeling volgt een hertaxatie.
- Bij een hertaxatie proberen de oorspronkelijke taxateur, een door de houder aangedragen taxateur en een door LNV aangedragen taxateur, tot één waarde te komen. Lukt dit niet dan dragen alle drie de taxateurs een waarde aan en wordt daar het gemiddelde van genomen.
- Aangezien het proces van hertaxatie een half jaar kan duren maakt RVO.nl meestal wel een voorschot over aan de houder van maximaal 80%.
- RVO neemt uiteindelijk een besluit over de definitieve tegemoetkoming. Tegen dat besluit is vervolgens weer bezwaar en beroep mogelijk.

### Waardetabellen algemeen

- De tegemoetkoming moet worden vastgesteld op basis van de marktwaarde van de dieren als ware het gezonde dieren op moment van ruiming.
- Om de taxateur te ondersteunen in zijn werk en uniformiteit in de taxatie te krijgen maakt WUR (Wageningen Economic Research) voor alle diersoorten waar ruiming voor zou kunnen komen waarde tabellen.
- In de waarde tabel is per leeftijd en/of het productiestadium een marktwaarde aangegeven. WUR maakt deze tabellen op basis van bestaande informatie en actuele marktinformatie die ook deels door een sector wordt aangeleverd. In een op consensus gericht proces worden de tabellen uiteindelijk vastgesteld. De tabellen worden jaarlijks geactualiseerd.
- De taxateur kan afwijken van de waarden in een waarde tabel maar moet dit dan wel motiveren.
- Waardetabellen worden niet openbaar gemaakt aangezien de tabellen bij iedere uitbraak worden geactualiseerd en ze een hulpmiddel zijn voor de taxateurs. Iedere taxatie is maatwerk met de waardetabel als steun.
- Voor de nerts sector bestond er zo'n tabel nog niet aangezien er geen ziektes bij nertsen waren waarbij er een gerede kans was dat de overheid zou moeten gaan ruimen.

### Waardetabel voor nertsen

- Gezien de noodzaak tot taxatie bij ruiming is met spoed een waarde tabel gemaakt op basis van advisering door WUR (Wageningen Economic Research) en conform de systematiek voor waarde tabellen in andere sectoren.
- De waarden voor de verschillende op het bedrijf aanwezige dieren (fokteven, fokreuen en pups) zijn afgeleid van de laatst onderbouwde gemiddelde marktwaarde voor een Nederlandse nertselpels van 19,58 euro. Hiermee is te verdedigen dat uitgegaan wordt van een recente marktwaarde.
- De tabel bevat waarden voor fokteven, fokreuen en pups omdat dit de categorieën zijn die op een bedrijf aanwezig zijn en die een eigen waarde hebben.
- Voor de fokreuen geldt dat de taxateur maatwerk moet leveren aangezien de waarden nogal uiteen kunnen lopen. Als richtlijn is 70 euro opgenomen in de waarde tabel.

- Fokteven zijn er in 3 categorieën, vermeerderingen, subfok en topfok. Die hebben allemaal verschillende waarden. Dit is verdisconteerd in 1 waarde voor de aanwezige fokteven, waarbij rekening is gehouden met een vervangingspercentage van de fokteven van 25%.
- De pups worden voor een deel gehouden om te pelsen en een deel wordt geselecteerd voor de fok van vervanging van fokteven. Die fokpups hebben meer waarde dan de pups die gepeld worden. Dit is verdisconteerd in 1 waarde voor de pups. De waarde van de pups wordt gecorrigeerd voor leeftijd door niet gemaakte kosten voor voer, vaccinatie en pelzen in mindering te brengen op de pelsprijs.
- Het is gebruikelijk om waarde tabellen met de betreffende sector te bespreken. De sector heeft dan de kans om actuele informatie aan te leveren die door WUR meegenomen kan worden in de advisering over de waarden.
- In dit geval is er afstemming geweest met sector. De beperkte tijd die beschikbaar was om tot een waarde tabel te komen maakt wel dat sommige informatie minder grondig geverifieerd kon worden dan in een normaal proces van opstellen van waardetabellen het geval zou zijn.

#### Financiering van de ruiming

- Uit de wet volgt dat de tegemoetkoming in schade uit het diergezondheidsfonds (DGF) betaald moet worden.
- Het DGF wordt gevuld met geld uit de begroting van LNV en door heffingen bij dierhouders in de sectoren pluimvee, rund, varkens, schaaap en geit.
- De nertsenhouders hebben nooit bijgedragen aan het DGF via heffingen omdat er geen ziekten waren bij nertsen waarvoor de overheid maatregelen ter preventie, bewaking of bestrijding moest treffen.
- Het zou niet logisch zijn om te heffen in een sector waar geen uitgaven te verwachten waren. Het feit dat nertsen gevoelig bleken voor Covid-19 was niet te voorzien.
- De heffingen voor het DGF worden gebaseerd op de vaste jaarlijkse uitgaven voor preventie en bewaking en voor bestrijding een crisisreserve op basis van een risico-analyse van bekende ziekten waar informatie over beschikbaar is.
- Voor een nieuwe ziekte is het niet goed mogelijk om te bepalen wat de omvang van de heffing zou moeten zijn.
- De kosten van bestrijding komen nu volledig ten laste van de rijksoverheid.
- In een sector met toekomstperspectief zou een dergelijke situatie aanleiding zijn om het instellen van een bijdrage aan het DGF te overwegen voor de toekomst. Voor de nertsensector ligt dat anders gezien het feit dat de sector sowieso per 2024 verdwenen zal zijn.
- Naast de kosten voor vergoeding voor de geruimde dieren zullen er ook kosten zijn voor de uitvoering van de ruiming. Het gaat o.a. om de kosten voor de mensen die de ruiming uitvoeren, de beschermingsmiddelen die nodig zijn, de afvoer van de kadavers naar de destructie en het reinigen en ontsmetten van het bedrijf na de ruiming.
- In het DGF zitten momenteel voldoende liquide middelen om de kosten voor bestrijding te betalen.
- Bij dierziekten die Europees gezien bestrijdingsplichtig zijn is er ook mogelijkheid voor Europese cofinanciering. Covid-19 staat echter niet op die lijst dus nu is geen cofinanciering mogelijk. Vooralsnog ziet de Europese Commissie het als een Nederlands probleem en lijkt de kans op cofinanciering klein.
- De precieze omvang van de kosten is nog niet bekend aangezien dat afhankelijk is van de uitkomsten van de taxaties van de dieren, de uitvoering van de ruiming en het totaal aantal bedrijven dat besmet zal blijken te zijn.
- Ter vergelijking: voor Q-koorts in 2010 zijn op 90 besmette bedrijven circa 50.000 drachtige geiten gedood. Met deze bestrijdingsmaatregelen was in 2010 een bedrag gemoed van circa € 36,4 mln. Aangezien de bestrijdingskosten van Q-koorts niet onder de convenantafspraken met de sector vielen, kwamen deze kosten bijna volledig ten laste van het Rijk.